

NEDERLANDS FARMACEUTISCH ONDERZOEK IN DE INTERNATIONALE LITERatuur

VERLENGD OXYCODONGEBRUIK EN POTENTIËLE RISICOFACTOREN IN POSTOPERATIEVE PATIËNTEN

Auteur **Darko Mitrovic**

Toename van opioïdgebruikers is inmiddels ook relevant geworden voor Nederland, die op dit moment een negende plek inneemt op de wereldwijde lijst met hoog gebruik van opioïden per miljoen inwoners. Dit is met name te wijten aan de toename van oxycodon-gebruikers in de periode 2008-2017, welke verviervoudigd is van 500 naar meer dan 2000 gebruikers per 100.000 inwoners. Tevens is in de periode 2013-2017 een toename van ziekenhuisopnames door een overdosering opioïden gestegen van 9,2 naar 13,1 per 100.000 inwoners.

Het lijkt erop dat de toename van opioïdengebruik in Nederland samenhangt met de introductie van oxycodon in de Nederlandse postoperatieve richtlijn die in 2013 is gepubliceerd. Om deze stijgingen af te remmen heeft het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) een taskforce geïntroduceerd die ervoor moet zorgen dat opioïden juist worden gebruikt. Door deze interventie is het gebruik van opioïden in 2019 gedaald met 6% ten opzichte van 2018.

Historisch gezien werden opioïden voornamelijk toegepast bij de behandeling van acute en kankerpijn. Tegenwoordig worden opioïden steeds vaker ingezet bij non-maligne pijn met toename van gebruikers en duur van gebruik als gevolg. Het wetenschappelijk bewijs voor effectiviteit van opioïden bij non-maligne pijn is tot op heden tegenstrijdig. Uit de literatuur is bekend dat het gebruik van opioïden langer dan 3 maanden kan leiden tot toename van risico op botbreuken, myocardinfarct, endocriene disfunctie, misbruik, overdosering en verslaving.

Verlengd gebruik van opioïden kan voorkomen in de postoperatieve setting. Inzicht in de risicofactoren voor verlengd gebruik is nodig om potentieel misbruik

van opioïden te voorkomen. Om deze reden is in het Elisabeth-TweeSteden Ziekenhuis in Tilburg een case-control-onderzoek uitgevoerd onder 1203 postoperatieve patiënten. In de periode 2018-2020 is geanalyseerd welk percentage ervan meer dan één levering van opiaten kreeg en welke risicofactoren zijn geassocieerd met dit verlengd gebruik.

Na het eerste recept voor oxycodon kwamen 280 patiënten (23,3%) voor een herhaalrecept (*refill*). Een kwart van deze patiënten kwam voor een herhaalrecept na een follow-up. De volgende risicofactoren waren significant geassocieerd met een verlengd gebruik: leeftijd, duur ziekenhuisopname, pijnscore ≥ 4 op de *numeric rating scale* (NRS) en het gebruik van een verlengde afgifte preparaat. Het percentage patiënten met een herhaalrecept voor oxycodon is groter dan uit de literatuurstudies bekend is (23,3% versus 8,7%). Dit kan veroorzaakt worden doordat de voorgeschreven duur van het oxycodongebruik inadequaat is en doordat patiënten de eerste dagen van het gebruik euforie ervaren welke leidt tot langer willen gebruik van een opioïd. In de toekomst zou de populatie met bovengenoemde risicofactoren een geschikte groep van oxycodongebruikers kunnen zijn waarbij doelmatige interventies kunnen worden toegepast om langdurig gebruik te verminderen. ■

- Aalouch O, Duisenberg-van Essenberg M, van Eijs F, Spoor AB, Maat B, van den Bemt PMLA. Prolonged oxycodone use and potential risk factors in postoperative patients: a case control study. *Int J Clin Pharm*. 2022 Jul 11. doi: 10.1007/s11096-022-01441-4.

Citeer als: Mitrovic D. Verlengd oxycodongebruik en potentiële risicofactoren bij postoperatieve patiënten. 2023;8:e1743.